

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 10.11.2006
KOM(2006)674 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS

Liittymistä edeltävä rakennepoliittikan väline (ISPA) – Vuosikertomus 2005

SEK(2006)1430

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	3
2.	ISPA:n määrärahat	3
3.	Hankkeiden rahoitus.....	3
3.1.	Uudet ISPA-hankkeet.....	3
3.2.	Vuosina 2000–2005 rahoitetut hankkeet.....	4
3.3.	Maksumäärärahat	5
4.	Tekninen apu.....	5
4.1.	Edunsaajamaan aloitteeseen perustuva apu	5
4.2.	Komission aloitteeseen perustuva tekninen apu	6
5.	Hallinnointi ja täytäntöönpano	7
5.1.	Hankkeiden seuranta	7
5.2.	Varainhoito ja sen valvonta – mukaan luettuna EDIS	8
5.3.	Riskinarviointi.....	9
5.4.	Euroopan tilintarkastustuomioistuimen päätelmät.....	9
5.5.	Yhteisrahoitukseen osallistuvat kumppanit – EIP, EBRD ja KfW	9
6.	Yhteisön politiikkojen edistäminen.....	10
6.1.	Julkiset hankinnat.....	10
6.2.	Ympäristöpolitiikka.....	10
6.3.	Liikennepolitiikka	10
7.	Koordinointi liittymistä edeltävien välineiden välillä.....	11

KOMISSION KERTOMUS

Liittymistä edeltävä rakennepoliittikan väline (ISPA) – Vuosikertomus 2005

Tämä kertomus annetaan ISPA:sta annetun asetuksen 12 artiklan mukaisesti. Tämä on järjestyksessä 6. vuosikertomus, ja se kattaa vuoden 2005 ISPA-toimet.

Tässä kertomuksessa annetut tiedot esitellään yksityiskohtaisemmin Euroopan komission työasiakirjassa (tämän kertomuksen liitteenä).

1. JOHDANTO

Kesäkuussa 2004 kokoontuneessa Eurooppa-neuvoston kokouksessa Kroatia hyväksyttiin ehdokasvaltioksi. Näin ollen tämä kertomus käsittää nyt Bulgarian ja Romanian lisäksi Kroatian, joka on oikeutettu ISPA:sta myönnettävään apuun 1. tammikuuta 2005 lähtien.

2. ISPA:N MÄÄRÄRAHAT

Vuonna 2005 komission talousarviosta osoitettiin 525,7 miljoonaa euroa ISPA-välineelle. Määrärahat kattoivat kaikki edunsaajamaissa toteutettavien ympäristö- ja liikennealan hankkeiden (toimenpiteiden) yhteisrahoituksesta sekä teknisen avun antamisesta aiheutuvat menot riippumatta siitä, toteutettiin teknisen avun toimenpiteet edunsaajamaiden vai komission aloitteesta.

Taulukko 1: ISPA:n määrärahat vuonna 2005 (euroina)

Budjettikohta	Maksusitoumusmäärärahat	Toteutuneet maksusitoumusmäärärahat	Suoritettut maksut
Hallintomäärärahat B13.01.04.02	3 763 290	3 251 762	1 414 187
Toimintamäärärahat B13.05.01.01	521 950 000	521 950 000	231 243 551
Yhteensä	525 713 290	525 201 762	232 656 738

3. HANKKEIDEN RAHOITUS

3.1. Uudet ISPA-hankkeet

Vuonna 2005 komissio hyväksyi 24 uutta ISPA-toimenpidettä: 11 ympäristöalan ja 4 liikenteen alan investointia, kahdeksan teknisen avun hanketta, joista seitsemän koski liikennealaa ja yksi ympäristöalaa, sekä yhden monialaisen teknisen avun toimenpiteen. Vuonna 2005 ISPA:sta myönnetty kokonaisrahoitus oli 493 miljoonaa euroa, ja sen osuus kaikkiaan 705 miljoonan euron tukikelpoisista

hankekustannuksista oli keskimäärin 70 prosenttia. Yhteensä 521,9 miljoonan euron maksumäärärahat käytettiin uusiin hankkeisiin (312 miljoonaa euroa) sekä käynnissä oleviin, edellisenä vuonna hyväksytyihin hankkeisiin.

Ympäristöalalla ISPA:sta myönnettiin apua ensisijaisesti jäteveden keruu- ja käsittelyhankkeisiin, mutta rahoitusta myönnettiin myös kahteen kiinteitä jätteitä koskevaan hankkeeseen. Liikennealalla tärkein hanke oli yhdistetty raide- ja tieliikennehanke.

Taulukko 2: Vuonna 2005 hyväksytyt uudet hankkeet (euroina)

Ala	Hankkeet (määrä)	Tukikelpoiset kustannukset	ISPA:n rahoitusosuus	Tukiosuus %	Sitoumukset vuonna 2005
Ympäristöasiat	12	424 710 000	299 112 500	70,4	195 489 417
Kuljetukset	11	279 886 500	193 850 755	69,3	116 681 100
Monialainen tekninen apu	1	20 000	20 000	100,0	10 000
Yhteensä	24	704 616 500	492 983 255	69,9	312 180 517

3.2. Vuosina 2000–2005 rahoitetut hankkeet

Vuosina 2000–2005 komission rahoituksella tuettiin 96:ta Bulgarian, Kroatian ja Romanian ehdottamaa hanketta: 65:tä ympäristöalan ja 28:aa liikennealan hanketta sekä kolmea monialaista teknisen avun toimenpidettä (kahta hajautetun täytöntöönpanon (EDIS-järjestelmä) loppuun saattamista koskevaa toimenpidettä ja yhtä seurantakomiteoiden järjestämistä koskevaa toimenpidettä). Hankkeiden kokonaiskustannukset olivat 4,7 miljardia euroa, josta ISPA-tukikelpoisia kustannuksia oli 4,3 miljardia. ISPA-rahoituksen osuus oli 67 prosenttia eli 2,9 miljardia euroa näistä tukikelpoisista investointikustannuksista. Alojen välillä säilytettiin tiukka tasapaino.

Vuoden 2005 lopussa yli 97 prosenttia kolmelle edunsaajamaalle vuosiksi 2000–2006 varatuista varoista oli kohdennettu ja kyseisistä määrärahoista lähes 83 prosenttia oli sidottu.

Taulukko 3: Vuosina 2000–2005 hyväksytyt hankkeet (euroina)

Ala	Hankepäättökset (määrä)	Tukikelpoiset kustannukset	ISPA:n rahoitusosuus	Avustuksen keskimääräinen osuus %	Maksusitoumukset
Ympäristöasiat	65	2 021 031 383	1 455 900 551	72,0	1 210 854 471
Kuljetukset	28	2 306 715 498	1 457 115 989	63,2	1 189 043 388
Monialainen tekninen apu	3	1 633 308	1 633 308	100,0	1 492 308
Yhteensä	96	4 329 380 189	2 914 649 848	67,3	2 401 390 167

3.3. Maksumäärärahat

ISPA:sta vuonna 2005 suoritettujen maksujen kokonaismäärä nousi 229 miljoonaan euroon, mikä tarkoittaa peräti 73,5 prosentin lisäystä vuonna 2004 suoritettuihin maksuihin (132,2 miljoonaa euroa). Ajanjakson 2000–2005 loppuun mennessä maksuja oli suoritettu lähes 559 miljoonaa euroa, mikä on 23,3 prosenttia kyseisellä jaksolla täytäntöön pannuista talousarviositoumuksista.

Taulukko 4: Maksumäärärahat (euroina)

Ala	2000–2004	2005	Yhteensä
Ympäristöasiat	145 549 014	109 694 489	255 243 503
Kuljetukset	183 364 692	119 346 710	302 711 402
Tekninen apu	924 524	58 800	983 324
Yhteensä	329 838 230	229 100 000	558 938 230

4. TEKNINEN APU**4.1. Edunsaajamaan aloitteeseen perustuva apu**

Hankkeiden valmisteluun liittyvillä teknisen avun toimenpiteillä on varmistettava, että edunsaajamaat esittävät hyvissä ajoin riittävän monia korkeatasoisia hankkeita rahoitusta varten, myös koheesiorahastosta ja IPA:sta tulevaisuudessa myönnettävää rahoitusta varten. Samaan tapaan *instituutioiden lujittamiseen* liittyvillä teknisen avun toimenpiteillä pyritään vahvistamaan edunsaajamaan hallinnon valmiuksia hallinnoida ja valvoa mittavien infrastruktuuri-investointien tekemistä.

Vuonna 2005 hyväksyttiin seitsemän hankkeiden valmistelua ja/tai instituutioiden rakentamista koskevaa liikennealan hakemusta sekä yksi hankkeen valmistelua koskeva ympäristöalan hakemus.

Taulukko 5: Uusi tekninen apu – vuonna 2005 hyväksytyt hankkeet (euroina)

Ala	Hankkeet (määrä)	Tukikelpoiset kustannukset	ISPA:n rahoitusosuus	Tukiosuus %	Maksusitoumukset
Ympäristöasiat	1	25 000 000	12 500 000	50,0	8 750 000
Kuljetukset	7	74 675 500	62 199 075	83,3	46 141 710
Monialainen tekninen apu	1	20 000	20 000	100,0	10 000
Yhteensä	9	99 695 500	74 719 075	100,0	54 901 710

Vuosina 2000–2005 ISPA:sta myönnettiin yli 119 miljoonaa euroa yli 20 hankkeeseen, jotka koskivat instituutioiden rakentamista tai hankkeiden valmistelua.

Taulukko 6: Edunsaajamaan aloitteeseen perustuva tekninen apu vuosina 2000–2005 (euroina)

Ala	Hankkeiden lukumäärä	Tukikelpoiset kustannukset	ISPA:n rahoitusosuus
Ympäristöasiat	7	67 481 000	47 448 500
Kuljetukset	11	84 461 560	70 126 620
Monialainen tekninen apu	3	1 633 308	1 633 308
Yhteensä	21	153 575 868	119 208 428

4.2. Komission aloitteeseen perustuva tekninen apu

Komissio toteuttaa teknisen avun toimia joko aikaisempina vuosina käynnistettyjen tilapäistoimien muodossa tai osana *teknisen avun toimintaohjelmia*:

– *Teknisen avun toimintaohjelmiin kuulumattomiin teknisen avun toimiin* kuuluu palvelusopimuksia, jotka koskevat teknisen asiantuntemuksen ja rahoitusasiantuntemuksen tarjoamista aluepolitiikan pääosastolle hankkeiden arvioinnin ja politiikan kehittämisen tueksi. Euroopan komission lähetystöjen sisäisille (*intra muros*) hajautustoimille annettava apu päättyi vuonna 2004.

– *Teknisen avun vuoden 2001 toimintaohjelmasta rahoitetut teknisen avun toimet* käsittävät ISPA:n lakisäateisten seurantakomiteoiden järjestämisen, Via Baltican strategisen analysoinnin, ISPA:sta rahoitettujen julkisten vesi- ja jätepalvelujen laadun parantamisen sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen liittyvän neuvonnan antamisen.

– *Teknisen avun vuoden 2004–2006 toimintaohjelmasta rahoitettavat teknisen avun toimet* ovat teknisen avun vuoden 2001 toimintaohjelman seuranta, vaikka niissä keskitytäänkin vain Bulgariaan ja Romaniaan ja vaikka ne käsittävätkin uudet puitesopimukset toimintaohjelmiin kuulumattomien, aikaisemmin rahoitettujen ISPA-hanke-ehdotusten arvioimiseksi. Näiden sopimusten lisäksi toimiin kuuluu ulkoista (*extra muros*) tukea Euroopan komission lähetystöjen valvontatoimille, ympäristö- ja liikennehankkeiden laadun parantamista sekä EIP:n toteuttamaa hankkeiden arviointia ja laadunvalvontaa.

– *Kroatian teknisen avun vuosien 2005–2006 toimintaohjelmasta rahoitetuilla teknisen avun toimilla* tarjotaan Zagrebissa toimivalle Euroopan komission lähetystölle resursseja, jotta se voi hoitaa (sisäisiä ja ulkoisia) valvontatehtäviä, jotka liittyvät ISPA:n täytäntöönpanoon osana hallinnon hajauttamista.

Taulukko 7: Komission aloitteeseen perustuva tekninen apu vuosina 2000–2005 (euroina)

Toiminto	Ohjeellinen jako	Maksusitoumukset	Maksumäärärahat
Ohjelmiin kuulumaton toiminta	4 210 000	4 210 000	2 885 726
Toimintaohjelma 2001(*)	12 000 000	11 860 864	7 594 070
Toimintaohjelma 2004–2006	10 067 680	6 419 950	3 650 397
Kroatian toimintaohjelma 2005–2006	1 200 000	400 000	–
Yhteensä	27 477 680	22 890 814	14 130 193

(*) Sisältää joitakin toimia, jotka liittyvät ISPA:n edunsaajavaltioihin, joista tuli jäsenvaltioita vuonna 2004.

5. HALLINNOINTI JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

5.1. Hankkeiden seuranta

Vaikka komissio hyväksyi ensimmäiset ISPA-hankkeet vuonna 2000, hankkeiden täytäntöönpano alkoi yleisesti parhaimmillaankin vasta vuonna 2001, kun täytäntöönpanon valvontaa koskevista palvelusopimuksista esitettiin tarjouspyynnöt. Koska tarjouspyyntöjen ja hankintasopimusten tekemisessä syntyi jatkuvasti viiveitä, ensimmäiset todelliset urakkasopimukset allekirjoitettiin vasta vuonna 2002. Asioiden kulku on kuitenkin nopeutunut tämän jälkeen, mistä merkinä ovat maksut, joita komissio on suorittanut kansallisille viranomaisille.

Liittyvissä valtioissa, Bulgariassa ja Romaniassa, hallinnolliset puutteet pysyivät kuitenkin merkittävimpana ISPA:n täytäntöönpanoon liittyvänä haasteena. Vaikka tarkastustoimet, joita komissio toteutti vuonna 2005, osoittivat ISPA:n toimeenpanoyksiköissä tapahtuneen edistystä, keskeisillä henkilöstön, hankintojen ja taloushallinnon alueilla saavutetut tulokset edellyttivät jatkuvaa seurantaa ja lisää kehittämistä. Monissa tapauksissa hankkeiden täytäntöönpano on viivästynyt kaiken kaikkiaan jopa yli kaksi vuotta alkuperäisestä suunnitelmasta. Komissio on vaatinut monissa tapauksissa kansallisia viranomaisia – ja ympäristöalalla taloudellisia edunsaajia – omaksumaan ennakoivan lähestymistavan, ottamaan tosiasiallisen vastuun hankesyklin eri vaiheista ja tehostamaan hankkeen eri sidosryhmien välistä koordinoitua.

Kroatiassa kahden ensimmäisen, joulukuussa 2005 hyväksytyn hankkeen täytäntöönpanoa ei ole vielä aloitettu.

5.2. Varainhoito ja sen valvonta – mukaan luettuna EDIS

ISPA:ssa sekä varainhoitoa ja valvontaa että väärinkäytösten käsittelyä koskevat pääasialliset vaatimukset ovat lähellä koheesiorahastoon ja rakennerahastoihin sovellettavia vaatimuksia. Ne liittyvät varainhoidon sisäisten valvontajärjestelmien ja -menettelyjen käyttöönottoon. Näillä järjestelmillä ja menettelyillä voidaan varmistaa hankintamenettelyjen avoimuus ja syrjimättömyys, ilmoitettujen menojen paikkansapitävyys, asianmukaiset valmiudet sisäiseen tarkastukseen, riittävä kirjausketju ja väärinkäytösten asianmukainen käsittely.

Vuonna 2005 tehty *Bulgariaa ja Romaniaa* koskeva tarkastustyö käsitti kahdeksan tarkastustoimea. Ne muodostuivat pitkälti paikan päällä toteutetusta tiivistä seurannasta, joka kohdistui kansallisten viranomaisten kanssa vuonna 2004 sovittuihin toimintasuunnitelmiin ja määräaikoihin sekä laajennetun hajautetun täytäntöönpanojärjestelmän (EDIS) alalla saavutettuun edistykseen. Valmistuttuaan EDIS-järjestelmä mahdollistaa luopumisen käytännöstä, jonka mukaisesti komissio hyväksyy ennakkoon tarjouspyynnöt ja hankintasopimukset.

Romaniassa järjestelmät ovat kehittyneet varsin voimakkaasti vakuuttavampaan suuntaan vuoteen 2004 verrattuna. Komissio sai vuoden 2006 alussa kaikkia ISPA-toimeenpanoyksiköjä koskevan EDIS-järjestelmän hyväksymispyynnön. Viimeisen tarkastuksen jälkeen kaikille toimeenpanoyksiköille myönnettiin ISPA:n EDIS-hyväksyntä kesäkuussa 2006.

Bulgariassa on pyritty vuonna 2005 voimakkaasti kuroma umpeen hallinto- ja valvontajärjestelmissä havaittuja aukkoja. ISPA-toimeenpanoyksiköjä koskeva EDIS-järjestelmän hyväksymispyyntö toimitettiin komissiolle vuoden 2006 huhtikuun lopussa, ja komission yksiköt arvioivat sitä parhaillaan. Kaksi erityistä huolenaihetta on silti yhä jäljellä: julkisia hankintoja koskeva kysymys sekä pula pätevistä ja kokeneesta henkilöstöstä. Vaikka Euroopan komission lähetystö onkin seurannut tiiviisti hankintoja, tässä suhteessa ISPA:sta saatuja kokemuksia leimaavat useat valitukset, syytökset jne.

Näissä maissa tehtiin myös useita hanketarkastuksia. Niissä tehdyt merkittävimmät havainnot heijastivat yleisesti järjestelmien tarkastuksissa havaittuja puutteita, joita olivat tarjous- ja sopimusasiakirjojen laadulliset puutteet, sääntöjenvastaiset menettelyt hankintaprosessin aikana, tarve kehittää menoilmoitusten tarkistamista, sellaisten menojen varmennus, jotka eivät ole tukikelpoisia, (asianmukaisten) tukiasiakirjojen puute sekä puutteet julkisuutta ja tiedottamista koskevien vaatimusten noudattamisessa. Lisäksi, kuten edellä on mainittu, toistuvana ongelmana oli pula pätevistä ja kokeneista henkilökunnasta ja henkilöstön suuri vaihtuvuus. Koska tämä tilanne voi todennäköisesti haitata merkittävästi myös koheesio- ja rakennerahastojen tehokasta käyttöä tulevaisuudessa, tilanteen kehittymistä seurataan tiiviisti.

Kroatian viranomaiset ovat omalta osaltaan pyrkineet valmistautumaan Pharen ja ISPA:n osalta hajautetun täytäntöönpanojärjestelmän (DIS) käyttöönottoon. Näin ollen komissio saattoi myöntää tukea ISPA:n hallinnoinnin hajauttamiseen helmikuussa 2006 (samalla kun Euroopan komission lähetystö tekee yhä ennakkotarkastuksia).

5.3. Riskinarviointi

Ennakkohyväksyntään perustuvassa järjestelmässä edunsaajamaihin sovellettava tarkastusstrategia perustuu pitkälle ehkäisyyn, millä varmistetaan se, että kukin maa ottaa hankkeiden täytäntöönpanon ja maksujen osalta käyttöön riittävät valvontamenettelyt. EDIS-järjestelmän joka vaiheessa toistuvilla tarkastuksilla pyritään havaitsemaan puutteet seuranta- ja valvontajärjestelmien käyttöönotossa ja varmistamaan, että suositukset pannaan täytäntöön ja puutteet saadaan paikattua.

5.4. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen päätelmät

Varainhoitovuotta 2004 koskevassa vuosikertomuksessaan tilintarkastustuomioistuimen yleinen kanta liittymistä edeltävistä välineistä oli se, että seuranta- ja valvontajärjestelmät olivat pohjimmiltaan kunnossa ja toimivat käytännössä, vaikka täytäntöönpano-organisaatioihin liittyy edelleen riskejä. Kanta vahvistettiin ISPA:n vuoden 2005 toimien rajallisen tarkastelun yhteydessä, jonka seurauksena tuomioistuin kehotti komissiota seuraamaan tiiviisti kyseisiä järjestelmiä.

5.5. Yhteisrahoituksen osallistuvat kumppanit – EIP, EBRD ja KfW

Koska nämä luottolaitokset ovat asiantuntijoita hankkeiden valmistelun ja täytäntöönpanon alalla, komissio tapasi niitä säännöllisesti ja järjesti – milloin mahdollista – hankkeiden tunnistamista ja arviointia koskevia yhteisiä toimia niiden hankkeiden osalta, joille haettiin lainarahoitusta. Vuonna 2005 Euroopan investointipankki (EIP) myönsi lainaa kahdelle hankkeelle, Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki (EBRD) kuudelle hankkeelle ja *Kreditanstalt für Wiederaufbau* -pankki (KfW) kahdelle hankkeelle.

6. YHTEISÖN POLITIIKKOJEN EDISTÄMINEN

6.1. Julkiset hankinnat

PRAG-oppaaseen sisältyvien, julkisten hankintojen moitteettomuutta, tasapuolisuutta ja avoimuutta koskevien lakisääteisten vaatimusten täyttäminen on osoittautunut valtavaksi haasteeksi liittymässä oleville edunsaajamaille. Tämä johtuu siitä, että näissä maissa henkilökunnan osaaminen ei ole aina sillä tasolla, jota monimutkaisten infrastruktuurihankkeiden hallinnointi edellyttää, sikäli kuin kyse on tarjouspyyntöjen ja hankintasopimusten tekemisestä. Tällä alalla havaittujen vaikeuksien vuoksi komissio on pyrkinyt voimakkaasti kehittämään teknisen avun toimia, joilla parannetaan vastaanottajien osaamista hankintojen alalla ja kehitetään niiden hankintajärjestelmiä ja -menettelyjä. Komissio on jatkanut muun muassa monenlaisten seminaarien ja koulutustilaisuuksien järjestämistä ja levittänyt käsikirjoja ja käytännön oppaita.

6.2. Ympäristöpolitiikka

Myöntämällä ISPA:sta suoraa apua ympäristöalan ensisijaisiin hankkeisiin nopeutetaan ympäristöpolitiikan täytäntöönpanoa ja EU:n vaatimusten noudattamista edunsaajamaissa. Erityisesti on vahvistettu hallinnollisia valmiuksia suunnitella ympäristöinvestointeja ja asettaa ne tärkeysjärjestykseen, ja ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin asianmukaisessa täytäntöönpanossa on siinäkin tapahtunut jatkuvaa edistymistä muun muassa julkiseen kuulemiseen liittyvien näkökohtien osalta. Ympäristöviranomaisten vaikeudet saada riittävästi rahoitusta ja henkilöstöä sekä politiikan alojen ja strategisen suunnittelun välisen koordinoinnin puuttuminen ovat näissä maissa kuitenkin ongelmia, joihin on puututtava jatkossakin.

6.3. Liikennepolitiikka

Bulgarian ja Romanian tapauksessa liikenteen infrastruktuuritarpeiden arviointia koskevan TINA-ohjelman puitteissa hyväksytyt edunsaajamaiden liikenneverkot on rakennettu yleiseurooppalaisten liikennekäytävien yhteyteen. Kyseisiä verkkoja käytetään ISPA:a varten laadittavien kansallisten liikennestrategioiden suunnittelun perustana; niissä on siis kyse jonkin verkko-osuuden, solmukohdan tai liittymän rakentamisesta tai kunnostamisesta. Edellä mainituista käytävistä kuusi kulkee Bulgarian, Kroatian ja Romanian alueen läpi. Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) kehittämiseksi laadittujen yhteisön uusien suuntaviivojen mukaan kolmessa verkon ensisijaisessa hankkeessa on kyse liikenneväylistä, jotka kulkevat Bulgarian ja Romanian kautta (*moottoritieyhteys Igoumenitsa/Patra–Ateena–Sofia–Budapest, sisävesiyhteys Rein/Maas–Main–Tonava ja rautatieyhteys Ateena–Sofia–Budapest–Wien–Praha–Nürnberg/Dresden*). Lisäksi yksi väylä kulkee Kroatian kautta (*rautatieyhteys Lyon–Trieste–Divaca/Koper–Divaca–Ljubljana–Budapest–Ukrainan raja*).

7. KOORDINOINTI LIITTYMISTÄ EDELTÄVIEN VÄLINEIDEN VÄLILLÄ

Komissio varmistaa kolmen liittymistä edeltävän välineen eli Pharen, Sapardin ja ISPA:n välisen tiiviin koordinoinnin, kuten tuen koordinoinnista annetussa asetuksessa edellytetään. Asetuksessa eritellään tarkasti, millä aloilla kustakin välineestä annetaan tukea, ja näin minimoidaan eri välineiden mahdolliset päällekkäisyydet.

Phare-ohjelman hallintokomitea vastaa näiden kolmen välineen välisestä koordinoinnista. Lisäksi koordinoinnista huolehditaan Pharen yhteisessä seurantakomiteassa ja yksiköiden välisessä koordinoitokomiteassa sekä edunsaajamaissa sijaitsevissa Euroopan komission lähetystöissä määräjain järjestettävissä tapaamisissa.